

Agnieszka Korycińska-Huras

**PROFESOR MARIA KOCÓJOWA JAKO DYREKTOR INSTYTUTU
INFORMACJI NAUKOWEJ I BIBLIOTEKOZNAWSTWA
UNIwersytetu Jagiellońskiego**

[PROFESSOR MARIA KOCÓJOWA AS DIRECTOR OF THE INSTITUTE
OF INFORMATION AND LIBRARY SCIENCE
AT THE JAGIELLONIAN UNIVERSITY]

Profesor Maria Kocójowa związana była z Zakładem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej od jego powstania. Został on utworzony z inicjatywy i pod kierownictwem profesora Stanisława Grzeszczuka w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w roku 1974.

Maria Kocójowa znalazła się także w gronie inicjatorów i architektów przekształcenia w 1996 r. Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej (ustanowionej w 1992 r. w miejsce Zakładu BiIN) w Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Ten zaś stał się częścią nowo powołanego Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej, w którego władzach profesor Kocójowa objęła stanowisko prodziekana. Trzy lata później została wybrana na stanowisko dyrektora Instytutu, by – po reelekcji w roku 2002 – sprawować tę funkcję do roku 2005.

Przyjmując odpowiedzialność za Instytut, wyznaczyła sobie i swoim współpracownikom ambitne cele. Najważniejszym z nich było ugruntowanie pozycji Instytutu jako liczącego się, również w wymiarze międzynarodowym, ośrodka badań naukowych i kształcenia akademickiego w dziedzinie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Konsekwencja w wypełnianiu powziętych zamierzeń sprawiła, że Instytut Informacji Naukowej i Bibliote-

---

Dr Agnieszka KORYCIŃSKA-HURAS, asystent w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ. Adres elektr.: korycin@inib.uj.edu.pl

koznawstwa UJ jest dziś rozpoznawalny jako podmiot o wyraźnie zarysowanym profilu badawczym, mający spójne założenia edukacyjne oraz perspektywy rozwoju.

Jedną z najważniejszych form aktywności Marii Kocójowej stało się jej zaangażowanie w działania na rzecz zapewnienia jakości kształcenia akademickiego. Kierowała powołanym przez Uniwersytecką Komisję Akredytacyjną Ogólnopolskim Zespołem Ekspertów Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. W roku 2001 Zespół ten uchwalił szczegółowe standardy akredytacji dla kierunku *bibliotekoznawstwo i informacja naukowo-techniczna*. W roku 2002 decyzją Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich temu kierunkowi, prowadzonemu w UJ przez Instytut BiIN, udzielono pięcioletniej akredytacji wraz z Certyfikatem Jakości Kształcenia.

Już w początkowym okresie pracy w Ogólnopolskim Zespole Ekspertów BIN, w roku 2001, Maria Kocójowa opowiadała się za propozycją wystąpienia do MENiS o zmianę nazwy kierunku studiów na *informacja naukowa i bibliotekoznawstwo*. Postulat ten zyskał poparcie UKA, a resort edukacji przychylił się do niego w czerwcu 2003 r.

Wcześniej, w 2002 r., dokonano zmiany nazwy Instytutu w UJ (odtąd – IINiB). Zmianę tę poprzedziła stopniowa, gruntowna reforma programów kształcenia, w których szczególny akcent pada obecnie na problematykę informacji naukowej, zarządzania oraz komunikowania w społeczeństwie informacyjnym, z wykorzystaniem nowych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Zapoczątkowane w ten sposób przedsięwzięcie edukacyjne wymagało jednak stosownego zaplecza materialnego i poważnych inwestycji aparaturowych. Stąd też znaczna część pierwszej kadencji dyrektor Marii Kocójowej upłynęła pod znakiem starań o przeniesienie Instytutu z budynków przy ul. Gołębiej 16 i Sarego 20 do nowo oddanego Zespołu Dydaktyczno-Bibliotecznego III Kampusu UJ oraz o pozyskanie środków finansowych na wyposażenie nowej siedziby. Przeprowadzka zakończyła się w grudniu 2002 r., lokując pracowników i studentów IINiB w obszernych, nowoczesnych pomieszczeniach. Zajęcia dydaktyczne odbywają się od tej pory w siedmiu klimatyzowanych salach, w tym trzech laboratoriach komputerowych i sali wykładowej, która, zgodnie z zamysłem dyrektor Kocójowej, została wyposażona w wideoterminal telekonferencyjny.

Udział Marii Kocójowej w ogólnopolskich gremiach, odpowiedzialnych za normowanie i ujednolicanie standardów edukacji w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, był wyrazem jej przekonania, że w procesie dydaktycznym kształcą się nie tylko zawodowe umiejętności, ale też buduje etos i prestiż profesji. Jako dyrektor IINiB UJ inicjowała i kierowała wieloma przedsięwzięciami, związanymi z dostosowywaniem treści programowych i metod nauczania do aktualnych tendencji w praktyce biblioteczno-informacyjnej, zdobywając jednocześnie środki na rozwój zaplecza materialnego dla dydaktyki. To z jej inicjatywy w Instytucie dwukrotnie – w latach 2003 i 2005 – odbyły się szkolenia z obsługi narzędzi edukacji na odległość, zorganizowane wspólnie z firmą IBM oraz Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju UJ. Wówczas też powstały plany uruchomienia w IINiB kursów kształcenia na odległość.

Z myślą o przyszłych adeptach zawodu, Maria Kocójowa nawiązywała i podtrzymywała kontakty z zagranicznymi uczelniami, ośrodkami badawczymi i bibliotekami, rozwijając obustronną wymianę studentów w ramach europejskich programów stypendialnych TEMPUS, TEMPRA i SOCRATES-ERASMUS. W latach 1999–2005 studenci IINiB wyjeżdżali do siedmiu uczelni, związanych z Instytutem oficjalnymi umowami współpracy (we Francji, Hiszpanii, Niemczech, Szwecji). Ponadto, w dużej mierze za sprawą osobistych zabiegów profesor Kocójowej, IINiB uczestniczy od roku 2005/2006 w projekcie *Promocja i dokumentacja dziedzictwa polskiej kultury w Wielkiej Brytanii*, oferując studentom miesięczne staże studyjne w Bibliotece Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego i Studium Polski Podziemnej w Londynie. Szczególną formą wsparcia edukacyjnego jest odnawialne stypendium naukowe (Letnia szkoła bibliotekarstwa), fundowane od 2004 r. przez profesora Franka N. Hogga z Aberystwyth. Warto zaznaczyć, że – staraniem Marii Kocójowej – w programie nauczania w Instytucie INiB znalazł się moduł *Bibliotekarstwo międzynarodowe*, realizowany jako cykl wykładów gościnnych w języku angielskim, prowadzonych przez grono specjalistów zagranicznych.

Strategia naukowa, realizowana w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ pod kierownictwem dyrektor Kocójowej, rządziła się prawidłami: nowatorstwo – spójność – elastyczność. Zasady te, uzewnętrzniane zarówno w postawie badawczej profesor Kocójowej, jak i w wypracowanym przez nią stylu zarządzania, w znacznym stopniu zdeterminowały obecny zakres specjalizacji naukowej Instytutu, obejmujący triadę zagadnień: 1. Informacja naukowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego, 2. Bibliotekarstwo współczesne w komunikacji społecznej oraz 3. Książka i biblioteka w praktyce społecznej.

Tym samym regułem podlegała również polityka kadrowa dyrektor Kocójowej, co uwiadacznia się w zróżnicowanych, lecz komplementarnych, profilach zainteresowań poszczególnych członków kadry IINiB*. W latach 1999–2005 profesor Kocójowa poszerzyła skład zespołu o czternaście osób, pozyskując dla Instytutu czterech samodzielnych pracowników ze stopniem naukowym doktora habilitowanego. Był to również okres intensywnego rozwoju karier naukowych – ośmiu pracowników Instytutu INiB uzyskało stopnie naukowe w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinach bibliologia oraz literaturoznawstwo.

Lansowany przez Marię Kocójową model organizacji pracy sprzyjał tworzeniu dogodnych warunków zarówno do wzajemnej komunikacji naukowej pracowników wewnątrz Instytutu, jak i do wymiany poglądów i doświadczeń z innymi ośrodkami w kraju i za granicą. Zwyczajem stały się comiesięczne dyskusyjne spotkania naukowe, podczas których członkowie zespołu IINiB i doktoranci przedstawiali bieżące lub planowane projekty badawcze, a także przekazywali sprawozdania z konferencji i imprez naukowych. W roku 2001, z poparciem profesor Kocójowej, Rada Instytutu powołała Radę Młodych ds. Roz-

---

* Szczegółowe charakterystyki projektów badawczych, podejmowanych w omawianym okresie w Katedrach i Zakładzie IINiB UJ, można znaleźć w aneksach do tomów 9–16 serii *Materiały edukacyjne Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UJ* pod redakcją prof. Marii Kocójowej (cf. *Bibliografia publikacji prof. UJ dr hab. Marii Kocójowej za lata 1976–2006*).

woju, pełniącą z jednej strony rolę rzecznika interesów młodszych pracowników nauki IINiB UJ, a z drugiej – forum innowacyjnych pomysłów.

Ważną spuścizną dyrektorowania Marii Kocójowej pozostaje dla Instytutu sieć trwałych relacji naukowych z kilkunastoma instytucjami zagranicznymi – uniwersytetami w Danii, na Litwie, w Norwegii, USA, Wielkiej Brytanii, Francji, Niemczech i na Węgrzech. Warto także podkreślić znaczenie zapoczątkowanej i pielęgnowanej przez Marię Kocójową współpracy w ramach prestiżowych organizacji międzynarodowych, m.in. Group Continuing Professional Education Round Table (CPERT/ IFLA), American Library Association (ALA), European Association for Library & Information Education and Research (EUCLID), The Society for the History of Authorship, Reading & Publishing (SHARP), European Association for Health Information and Libraries (EAHIL). O skuteczności dyrektor Marii Kocójowej w działaniach na rzecz międzynarodowej integracji środowisk naukowych świadczy fakt, że już w roku 2001, a więc trzy lata przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, członkowie Zespołu IINiB włączyli się w realizację dwóch projektów europejskich: HERN (Higher Education Reform Network, 2001–2004) i COINE (Cultural Objects in Networked Environments, 2002–2004). Począwszy od roku 2005, przedstawiciele Instytutu uczestniczą – także z rekomendacji Marii Kocójowej – w kolejnym przedsięwzięciu pod egidą UE: e-TEN EURIDICE (EUropean Recommended Materials for Distance Learning Courses for Educators).

Profesor Maria Kocójowa jest twórcą standardów – tych oficjalnych, zapisanych w urzędowych dokumentach, ale też innych, równie ważnych, których nie da się utrwalić na papierze. Standard bycia dyrektorem, zarządzania opartego na wiedzy, woli i determinacji, pozostanie skodyfikowany w pamięci Jej współpracowników.